MAATALOUS

Jos sikalassa on vakavia yleisoireita ja kuolleisuutta, kellojen pitäisi kilkattaa. **TOIMINNANJOHTAJA PIRJO KORTESNIEMI, ELÄINTAUTIEN TORJUNTAYHDISTYS ETT RY**

Suomi ei voi välttyä afrikkalaiselta sikarutolta

Emme pysty estämään afrikkalaisen sikaruton pääsyä Suomeen, mutta Suomen sikaloihin sen pääsy voidaan estää.

Afrikkalainen sikarutto on sikojen tarttuvista taudeista vakavimpia. Se vaanii Suomea itärajan takana ja EU-aluetta laajemminkin Baltian maiden rajalla.

”Kyllä meidän on lähdettävä siitä, että afrikkalainen sikarutto tulee Suomeen. Mutta sen pääsy sikaloihin on estettävä”, Eläintautien torjuntayhdistys ETT ry:n toiminnanjohtaja **Pirjo Kortesniemi** sanoo.

Karjalan kannaksen alue voi toimia virukselle porttina Suomeen, hän kertoo. Baltia on toinen reitti EU:n alueelle. Villisiat voivat kuljettaa viruksen rajojen yli.

Baltiassa on paljon villisikoja, joita käydään myös metsästämässä.

Metsästysmatkoilta tuodaan lihaa Suomeen.

Leviää ruokajätteestä

Ruokajätteen syöttäminen sioille on suurin syy afrikkalaisen sikaruton leviämiseen Venäjällä. Virus myös saapuu Suomeen todennäköisesti ruuan mukana.

Kaikkien sian- ja villisianlihatuotteiden tuonti Venäjältä on kielletty. Niitä voi kuitenkin kulkeutua Suomeen matkailijoiden, rekkakuskien ja Suomessa työskentelevien venäläisten mukana.

”Rekkakuskien on nähty ruokkivan villieläimiä, esimerkiksi kettuja, evästeleville levähdyspaikoilla”, Kortesniemi kertoo.

”Virus voi päästä sikalaan, jos sikalatyöntekijöiden evät kulkeutuvat sikojen eteen”, hän kuvailee.

On erittäin tärkeää, että ohjeet tehdään selväksi sikalatyöntekijöille, Kortesniemi korostaa. Ruokajätteen syöttäminen sioille on Suomessa ehdottomasti kielletty.

Virus säilyy hyvin

Afrikkalaista sikaruttoa aiheuttava virus selviää poikkeuksellisen hyvin tartuntakykyisenä elimistön ulkopuolella. Se voi säilyä hengissä esimerkiksi sian lannassa yksitoista päivää.

Taudin oireet ovat samankaltaisia kuin monissa muissa sikojen sairauksissa. ”Jos sikalassa on vakavia yleisoireita ja kuolleisuutta, kellojen pitäisi kilkattaa”, Kortesniemi painottaa.

”Vastuu ennaltaehkäisystä on alan toimijoilla. Poikkeavista oireista on ilmoitettava omalle eläinlääkärille.”

”Suomessa ei ole sikojen vakavia tauteja. Hyvään tilanteeseen on tuudittauduttu”, Kortesniemi toteaa.

Afrikkalaisen sikaruton pääsy suomalaiseen sikalaan olisi Kortesniemen mukaan yksittäiselle tilalle, alueelle ja koko sikataloudelle aikamoinen katastrofi. Taudin saneeraaminen on vaikeaa ja kallista.

Myös EU on huolissaan

Euroopan unionissa yhdytään suomalaisten huoleen afrikkalaisen sikaruton leviämisestä. Maa- ja metsätalousministeriön ylitarkastaja **Miia Jakava-Viljanen** kertoo, että EU rahoittaa sekä taudin seurantaohjelmia jäsenmaissa että sen saneerausta.

Afrikkalaista sikaruttoa on EU:n alueella vain Sardiniassa. Sen laaja esiintyminen EU-alueella pysäyttäisi sianlihan viennin.

HANNA SALONEN

Voit kommentoida juttua Maaseudun Tulevaisuuden verkkolehdessä osoitteessa *www.maaseuduntulevaisuus.fi.*

JAANA KANKAANPÄÄ

Virus voi päästä sikalaan, jos sikalatyöntekijöiden evät kulkeutuvat sikojen eteen, Pirjo Kortesniemi kuvailee.

Palkinto professori Liisa Sihvoselle

Professori ja tutkimusjohtaja **Liisa Sihvoselle** myönnettiin Topi Salmi -palkinto hänen merkittävästä urastaan tutkijana ja opettajana keskiviikkona eläinlääkäripäivillä. Hänen tutkimusalaansa ovat eläinten virustaudit.

Liisa Sihvonen on Helsingin yliopiston eläinlääketieteellisen tiedekunnan professori ja Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran tutkimusjohtaja. Topi Salmi -palkinto on Suomen eläinlääkäriliiton ja Suomen eläinlääketieteen säätiön 10 000 euron arvoinen palkinto.

Sihvosen tieteellinen ura on sekä kansallisesti että kansainvälisesti poikkeuksellisen merkittävä, Eläinlääkäriliitto kertoo tiedotteessaan. Sihvonen on tutkinut eläintautivirologiaa eli eläinten virustauteja.

Hänen tutkimustyönsä on edesauttanut merkittävästi eläinten virustautien hallintaa ja ennaltaehkäisyä. Hän kuuluu EU:n johtaviin eläinvirologia- ja rokoteasiantuntijoihin.

”Erityisen ylpeä olen siitä, että olen ollut mukana eläintautien torjunnassa sekä pystynyt tuottamaan uutta tietoa ja siirtämään sitä nuoremmalle polvelle”, Sihvonen sanoo.

HANNA SALONEN

Valiolaisten tuottajien jälkitili on 3,5 senttiä maitolitralta

Valio Oy maksaa jälkitiliä 2,5 senttiä tänä vuonna tuotetulle maitolitralle.

Yhdessä Valioryhmän osuuskuntien jälkitilin kanssa valiolaiset tuottajat saavat 3,5–4 senttiä litralta osuuskunnan palvelupaketista ja osuuspääoman korkoprosentista riippuen.

Valion hallitus päätti maksettavasta jälkitilistä kokouksessaan 25.11.

Rehulla tasainen hintataso

Rehun tasainen hintataso on helpottanut tänä vuonna tuottajien kustannuspaineita, Valion hallituksen puheenjohtaja **Antti Rauhamaa** sanoo.

”Maidontuottajien luottamus elinkeinon tulevaisuuteen ja investointien kannattavuuteen vahvistuu Valion hyvän tuoton myötä.”

”Valion tilityskyky on täysin riippuvainen siitä tuotosta, joka markkinoilta saadaan”, Rauhamaa toteaa.

Kulunut vuosi suotuisa

Valion kannattavuus on ollut tänä vuonna hyvässä kurssissa. Uusien tuotteiden lanseeraus on edennyt sekä Suomessa, Ruotsissa että Venäjällä.

Valio tilittää kaiken markkinoilta saamansa tuoton tilityshintana Valioryhmän osuuskuntien kautta maidontuottajille.

Valiolaisia maidontuottajia on noin 7 500.

JUKKA KOIVULA

Valion ja eurooppalaisten meijereiden maidon hinta
Rasva 4,2 %, proteiini 3,4 %

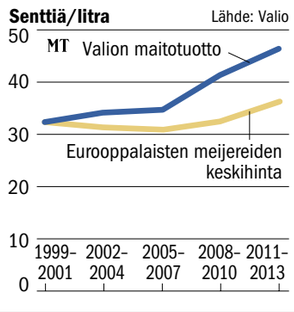

Maatiloilla yhä naisten ja miesten työt

Jako miesten ja naisten töihin ei ole kadonnut maatalousyrityksistä. Maa- ja metsätaloustyöt sekä koti- ja hoivatyöt jakautuvat edelleen sukupuolten kesken epätasaisesti.

Tiedot ilmenevät Työtehoseuran tuoreesta selvityksestä.

Karjanhoitotöitä miehet ja naiset tekevät suhteessa suunnilleen saman verran. Sen sijaan muista tilan tuotantotöistä miehet tekevät selvästi suuremman osan, naiset taas koti- ja hoivatöistä.

Koneurakointi on yleisin monialaisuuden muoto, ja miehet tekevät siitä suhteellisesti suurimman osan. Naisten suhteellinen työpanos taas on suurempi esimerkiksi maatilamatkailussa.

JUHANI REKU

Kotimaiselle öljypellavalle riittäisi menekkiä

Öljypellavan viljelyala on viime vuosina vaihdellut tuhannen ja 1 800 hehtaarin välillä. Pellavaa jalostava teollisuus haluaisi, että tuotanto vähintään tuplaantuisi, jotta raaka-ainetta ei tarvitsisi tuoda ulkomailta.

Viime vuonna Suomeen tuotiin yli tuhannen hehtaarin satoa vastaava määrä öljypellavaa.

Työtä pellavanviljelyn laajentamiseksi on tehty vuosia, mutta heikoin tuloksin.

Kauhajoella toimivan Linseedin viljelypäällikkö **Heikki Lahti-Kala** arvelee, että öljypellava on monelle viljelijälle edelleen liian vieras kasvi.

Pienet tuotantokustannukset

Öljypellavalla on viljelykasvina monia etuja. Se vaatii huomattavasti viljaa vähemmän tuotantopanoksia ja työtä. Esimerkiksi lannoitustarve on noin puolet viljasta eikä tautitorjuntaa tarvita, Lahti-Kala korostaa.

Kukkiva öljypellavapelto on komea näky.

Katelaskelma A-alue 2013

Lähde: Ari Klemola	Öljypellava euroa		Rehuohra euroa	
Tuotot/ha				
Sato	(0,46 x 1 500) 690		(0,14 x 3 000) 420	
Tilatuki	225		225	
Lfa-tuki	170		170	
Ympäristötuki	127		127	
Muut kasvintuotannon tuet	50		0	
Tuotot yhteensä	**1 262**		**942**	
Muuttuvat kustannukset				
Siemen: oma	(0,46 x 50) 23		(0,20 x 174) 35	
osto	(3 x 50)	150	(0,46 x 174)	80
Lannoitus: Yara Milan Pellon Y5	(0,55 x 220) 121		(0,55 x 260) 143	
Rikkakasvitorjunta	28		20	
Kasvitautien torjunta	0		27	
Traktorin poltto- ja voiteluaine	58		58	
Puimurin poltto- ja voiteluaine	10		10	
Kuivauksen polttoaine ja sähkö	40		60	
Muuttuvat kustannukset yhteensä	**280**	**407**	**353**	**398**
Kate	**982**	**855**	**589**	**544**

Sopimustuotannossa tuotteen hinta on tiedossa etukäteen. Se ei heilahtele pörssien mukaan.

Öljypellava tuo viljatilalle mahdollisuuden kasvinvuorotukseen, ja sen esikasviarvo on hyvä. Se myös tasaa työhuippuja.

Monella on se käsitys, että öljypellavan puinti on hankalaa. Ammattitaidolla ja hyvillä puimurin säädöillä sekin on hallittavissa, Lahti-Kala vakuuttaa. Hän itse on viljellyt öljypellavaa 13 vuotta.

Kylvetään mahdollisimman varhain

Öljypellava on Lahti-Kalan mukaan vaatimaton kasvi.

Parhaimmillaan pellava on hikevillä hieta- ja hietasavimailla ja avoimilla peltoaukeilla.

Vain hyvin multavat maat ja turvemaat eivät sille sovi. Niissä on liikaa typpeä, jolloin tuleentuminen viivästyy.

Öljypellava kylvetään heti, kun maa on muokkauskunnossa. Maan lämpenemistä ei siis jäädä odottamaan.

Siemenmäärä on 50–60 kiloa hehtaarille ja kylvö tehdään suhteellisen matalaan.

Ensimmäisenä vuonna viljelijä joutuu ostamaan sertifioidun siemenen, mutta sen jälkeen siemenen voi ottaa omasta sadosta.

Puinti sujuu, kun kasvusto on tuleentunut ja kuiva. Ilman suhteellisen kosteuden pitäisi olla alle 80 prosenttia.

Lahti-Kala pitää vuotta 2012 pellavanviljelyuransa hankalimpana. Sateen jälkeen tarvitaan yksi tai kaksi poutaista välipäivää ennen kuin pellavan puintiin kannattaa lähteä. Viime vuoden korjuukaudella harvat poudat olivat yleensä vain päivän mittaisia.

Öljypellava sopii Lahti-Kalan mukaan hyvin myös luomuun. Luomupellavalla on vielä kovempi kysyntä kuin tavanomaisella.

Päihittää ohran

Agronomi **Ari Klemola** on laskenut öljypellavan katetuottoa ohraan verrattuna.

Oheisesta laskelmasta näkyy, että pellava päihittää rehuohran sekä paremmalla hehtaarituotollaan että alemmilla tuotantokustannuksilla. Vain aloitusvuonna muuttuvat kustannukset ovat pellavalla suuremmat, kun tilalle on hankittava sertifioitu siemen.

SATU LEHTONEN

Öljypellavan viljelyopas ja muuta pellavatietoa osoitteessa www.pellava.fi.

Pellava on terveellistä

Öljypellava on varsinainen terveystuote. Erityisesti sen rasvahappokoostumus on edullinen: omega-3-rasvahappoihin kuuluvaa alfalinoleenihappoa on paljon enemmän kuin pitkään terveellisiksi tiedetyissä rypsi- ja oliiviöljyissä.

Pellavan toinen erikoisuus on runsas lignaanien määrä. Pellavansiemen sisältää niitä noin 700 kertaa enemmän kuin puolukka tai ruisleipä.

Pellavan lignaanista syntyy paksusuolessa enterolaktonia. Tutkimukset osoittavat, että ihmisillä, joiden veressä enterolaktonipitoisuus on pieni, on keskimääräistä suurempi riski sairastua sepelvaltimotautiin ja rintasyöpään.

Pellavansiemen on hyvä kuitulähde. Siemenissä ja siemenrouheessa on kuitua 26 prosenttia.

Liukenematon kuitu, jota on kaksi kolmannesta pellavan kuiduista, tuo apua ummetukseen. Liukoinen kuitu tasapainottaa aterian jälkeen veren sokerin nousua ja lisää kylläisyyttä. Lisäksi se auttaa kolesterolitasapainon ylläpitämisessä, koska se sitoo itseensä sappihappoja.

SATU LEHTONEN

Lähteet: pellava.fi., terveyskirjasto.fi
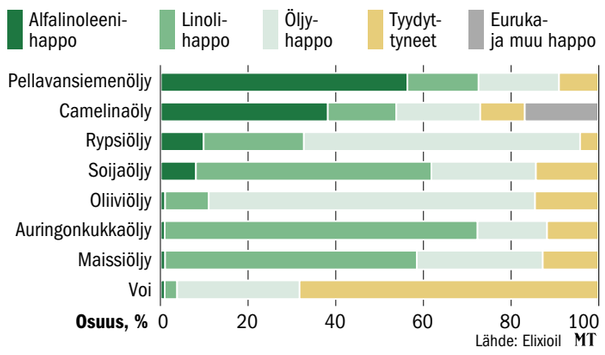
Öljyjen ja voin koostumus